

MOGUĆNOSTI RADNIČKOG BOSNI I JAČANJA POKRETA U HERCEGOVINI

Šta je radnički pokret u Bosni i Hercegovini danas? Koje organizacije ga čine? Šta su uzroci ideološke konfuzije i birokratskog okoštavanja sindikata kao ekonomskog krila radničkog pokreta? Koje su pretpostavke formiranja i razvoja političkog krila radničkog pokreta koji bi činile političke partije i druge političke organizacije?

GORAN MARKOVIĆ

17.06.2019. 18:00

CRVENA - AUGUSTA BRAUNA 14/3

Broj mjesta ograničen - potvrdite dolazak na info@crvena.ba ili 033 208 195

Sindikati su jedina masovna društvena organizacija, samim tim i jedina masovna organizacija radničkog pokreta. Oni čine njegovo ekonomsko krilo, jer vode borbu za poboljšanje ekonomskog i socijalnog položaja radničke klase.

Sindikati imaju nekoliko ključnih nedostataka. Njihova organizacija je birokratizovana, jer vrhovi odlučuju, dok je baza krajnje pasivna. Samim tim, ne postoji kontrola vrha od strane baze, tako da brojnost baze ovdje ne igra bilo kakvu ulogu. Sindikalna birokratija nije u stanju da pokrene velike mase radnika. Problem nije samo u tome što je sindikalna birokratija nesposobna i nespemna da to učini, već i u tome što radnici nemaju kulturu borbe i otpora. To podjednako, mada iz različitih razloga, važi za sve generacije radnika.

S druge strane, sindikati uporno odbijaju da formulišu program konkretnih zahtjeva, svodeći svoje zahtjeve na plate i osiguranje, što je nužan, ali svakako nedovoljan, minimum zahtjeva. Ipak, bilo bi neozbiljno odustajati od rada u ovakvim sindikatima, jer su oni jedina, kakva-takva, masovna organizacija. Aktivisti treba da insistiraju na nekoliko stvari.

Prva je da sindikat ima program konkretnih zahtjeva, koji će obuhvatiti i strateške i sistemske mjere, koje će se odnositi na poresku politiku, politiku zapošljavanja, nezaposlenost, radničku participaciju, i dr. Drugo, aktivisti treba da insistiraju na statutarnom normiranju novih mehanizama kontrole sindikalnog vođstva i na sistematskom obrazovanju sindikalaca, čiji je obrazovni nivo izuzetno nizak. Političko krilo radničkog pokreta ne postoji, jer socijaldemokratske partije nisu radničke, niti će to ikad postati. Rad u njima čist je gubitak vremena i sijanje iluzija da je njihovo reformisanje moguće.

Jedina alternativa je stvaranje pluralne lijeve partije, koja bi imala unutrašnju demokratsku strukturu, uz statutarno normiranje kolektivnog vođstva, te uz dozvolu razvoja različitih struja mišljenja u toj partiji. Ona bi kombinovala parlamentarni i vanparlamentarni rad, uz naglasak na ovaj drugi.

Da bi ta partija bila formirana, za šta sad nema uslova, potreban je relativno dug pripremni rad, koji će biti, prije svega, teorijski i propagandni. Osnivanje partije na brzu ruku, što je dosad činjeno u više navrata, samo može dati loše rezultate. Ne samo da u ovom trenutku društvene prilike nisu zrele, nego nema ni kadrovskih potencijala. Lijeva partija mora jasno razviti dva segmenta svog programa. Ona mora precizno odrediti konkretne zahtjeve koje treba da ističe, dok istovremeno treba da ima jasnu viziju socijalističke alternative.

Goran Marković za CRVENA, Sarajevo, 2019.